

Innst. S. nr. 310

(2007–2008)

Innstilling til Stortinget fra transport- og kommunikasjonskomiteen

Dokument nr. 8:121 (2007–2008)

Innstilling fra transport- og kommunikasjonskomiteen om representantforslag fra stortingsrepresentantene Jan Sahl, Laila Dávøy og Line Henriette Holten Hjemdal om bedre tilrettelegging for syklistene i byer og tettsteder

Til Stortinget

SAMMENDRAG

I dokumentet fremmes følgende forslag:

1. Stortinget ber Regjeringen legge fram en egen handlingsplan med forslag til tiltak for bedre tilrettelegging for syklistene i byer og tettsteder.
2. Stortinget ber Regjeringen etablere en statlig støtteordning for kommuner og fylkeskommuner, etter modell fra den statlige belønningsordningen for kollektivtrafikk, med formål å stimulere til at flere reisende kan velge sykkel som fremkomstmiddel.
3. Stortinget ber Regjeringen endre regelverket i statens regler for kjøregodtgjørelse, slik at godtgjørelse for bruk av sykkel i tjenestereiser blir gjeldende fra første kilometer slik det gjelder for bruk av bil til tjenestereiser."

KOMITEENS MERKNADER

Komiteens flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Karita Bekkemellem, Eirin Faldet, Irene Johansen, Torstein Rudihagen, Tor-Arne Strøm og Truls Wickholm, fra Høyre, Øyvind Halleraker og Trond Helleland, fra Sosialistisk Venstreparti, Hallgeir H. Lange-

land, fra Kristelig Folkeparti, Jan Sahl, fra Senterpartiet, Jenny Klinge, og fra Venstre, Inge Hallgeir Solli, er enig i at bedre tilrettelegging for syklistene gir store samfunnsgevinster når det gjelder trafikksikkerhet, miljø og trafikkavvikling i tillegg til helsemessige gevinster.

Flertallet vil peke på at forholdene for syklistene er nå alt for dårlige i det meste av landet. Ulykkesrisikoen med å sykle er alt for stor. Manglende tilrettelegging, forvirring om og manglende respekt for trafikkreglene fører til trafikkfarlige situasjoner for alle trafikantene.

Det er ønskelig og mulig at mange av reisene som i dag forgår med bil, kan gjennomføres med sykkel. Flertallet mener derfor at stat og kommune må iverksette en rekke tiltak for legge til rette for at flere velger sykkel.

Flertallet mener at det trengs økt satsing på fysisk tilrettelegging for syklistene, bedre opplysning og opplæring om trafikkreglene for syklistene, holdningspåvirkning både overfor syklistene og andre trafikanter, og en rekke andre tiltak.

Et annet flertall, medlemmene fra Arbeiderpartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet, viser til at Regjeringen vil legge fram forslag til Nasjonal transportplan for 2010–2019 i løpet av dette året. Dette flertallet mener at denne planen må inneholde en egen sykkelstrategi med klare tiltak. Representantforslag nr. 121 omtaler flere gode ideer og tiltak som Regjeringen bør merke seg og vurdere i arbeidet med transportplanen.

Dette flertallet foreslår derfor at forslaget vedlegges protokollen.

Komiteens medlemmer fra Framskrittspartiet, Bård Hoksrud, lederen

Per Sandberg og Arne Sortevis, peker på at sykkel kan fungere som et utmerket supplement til andre transportmidler særlig i byer og tettsteder, men kan for de store grupper reisende på ingen måte fungere som et hensiktsmessig alternativ til motorisert transport.

Disse medlemmer vil derfor advare mot å tillegge sykkelen som transportmiddel en rolle den ikke vil være i stand til å fylle.

Disse medlemmer vil vise til at tilrettelegging for bruk av sykkel kan på ingen måte erstatte behovet for effektive, sikre og miljøvennlige veier. Det er likevel særlig viktig at moderne veier har skille mellom myke og harde trafikanter, og at slikt skille er mest mulig gjennomgående. Disse medlemmer peker også på at det er viktig å tilby muligheter for transport og rekreasjon både for syklende og for gående på egne veinett.

Disse medlemmer mener det er grunn til å peke på de mange uhell som rapporteres i forbindelse med bruk av sykkel, og den store andel skader som skyldes uhell uten at andre trafikanter er direkte innblandet.

Disse medlemmer har merket seg at sykkelrelaterte skader øker kraftig i månedene april og mai, og at syklister har den høyeste skaderisiko av alle trafikantgrupper; hele 40 ganger så høy som bilførere. Disse medlemmer har videre merket seg tall fra Personskaderegisteret som viser at det hvert år er 9 000 syklister som trenger behandling på sykehus eller hos legevakt. Av dette totalantallet omfattes hele 3 000 av hodeskader der halvparten av hodeskadene rammer barn i alderen 4 til 14 år.

Disse medlemmer viser til at sykkelhjelmer er billig og effektiv livredder. Disse medlemmer mener derfor at det er bekymringsfullt at bare én av tre bruker hjelm. Disse medlemmer understreker et klart behov for holdningsendringer hos voksne for å øke bruk av sykkelhjelmer, særlig blant barn vesentlig.

Disse medlemmer har også merket seg tall fra Oslo legevakt som viser et stort antall skader blant syklister, og at både Vegvesen og Legevakt regner med at mørketallene er store. Disse medlemmene har fra Legevaktens registrering merket seg at et stort antall sykkelulykker skjer på vanlig vei, på tørr vei og i dagslys. Disse medlemmer har videre merket seg at mange av de syklistene som kommer til legevakten i Oslo for å behandle skade, stort sett synes å være enige om at det sykles for fort og at et øyeblikks uoppmerksomhet fort kan gi skade.

Disse medlemmer understreker på denne bakgrunn at syklistene selvsagt må følge gjeldende trafikkregler, og ikke minst opptre med alminnelig aktsomhet i trafikken enten de sykler på vei med blandet trafikk eller på egen gang og sykkelvei.

Disse medlemmer peker på at gang- og sykkelveier er et viktig trafikksikkerhetstiltak i hele landet i forbindelse med ferdsel mellom hjem og hhv. skole, arbeidsplass og fritidsaktivitet. Disse medlemmer peker på at gang- og sykkelveier sammen med annen tilrettelegging for bruk av sykkel, også kan legge til rette for bruk av sykkel som transportmessig supplement og derved en viss transportmessig betydning i de største byene. Disse medlemmer peker på at dette må gjenspeiles i planer, investerings- og driftsbudsjetter.

Disse medlemmer viser til at bevilgningene på ingen måte står i forhold til behovet når det gjelder gang- og sykkelvei, i likhet med de øvrige bevilgningene til investeringer og drift til effektive, sikre og miljøvennlige veier.

Disse medlemmer vil komme tilbake til dette området i forbindelse med behandling av forslag til ny NTP 2010–2019.

Disse medlemmer foreslår at forslaget vedlegges protokollen.

Komiteens medlemmer fra Kristelig Folkeparti og Venstre viser til at det allerede finnes en nasjonal sykkelstrategi og at strategien ble revidert som grunnlag for transportetatens forslag til Nasjonal transportplan 2010–2019. Likevel må man erkjenne at det er manglende oppfølging av nasjonal sykkelstrategi, både nasjonalt og lokalt. Problemet er ikke mangel på gode intensjoner for bedre tilrettelegging for syklister, men manglende oppfølging gjennom konkrete tiltak. Som det pekes på i Representantforslag nr. 121 er det fremdeles, fem år etter at nasjonal sykkelstrategi ble utarbeidet, langt fram til delmålet om at åtte prosent av alle reiser i Norge skal foretas med sykkel. For å nå delmålet må satsingen intensiveres.

Disse medlemmer mener bedre tilrettelegging for sykkeltrafikk i Norge krever en differensiert politikk med målrettet innsats på flere områder. Det er derfor nødvendig med en forpliktende handlingsplan med konkrete tiltak på flere felt. Bedre tilrettelegging for syklister krever tiltak som berører flere departement og sektorer, herunder miljø og helse. De fleste av tiltakene som transportetatene anbefaler i nasjonal sykkelstrategi, jf. etatenes forslag til NTP 2010–2019, ligger utenfor virkeområdet for Nasjonal transportplan.

Disse medlemmer mener derfor en egen handlingsplan er det rette verktøyet for å følge opp en tverrdepartemental innsats. Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen legge fram en egen handlingsplan med forslag til tiltak for bedre tilrettelegging for syklister i byer og tettsteder."

Disse medlemmer mener det allerede fra og med budsjettåret 2009 kan etableres en statlig støtteordning for kommuner og fylkeskommuner, etter modell fra den statlige belønningsordningen for kollektivtrafikk, med formål å stimulere til at flere reisende kan velge sykkel som fremkomstmiddel. Disse medlemmer peker på at dette er en ordning som kan ha svært positiv effekt, og at dette tiltaket kan vedtas uavhengig av Nasjonal transportplan 2010–2019. Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen etablere en statlig støtteordning for kommuner og fylkeskommuner, etter modell fra den statlige belønningsordningen for kollektivtrafikk, med formål å stimulere til at flere reisende kan velge sykkel som fremkomstmiddel."

Disse medlemmer viser til at transportetatene, i nasjonal sykkelstrategi fra juli 2007, anbefalte at reglene for kjøregodtgjørelse for sykkel skulle utformes slik at det ble mer lønnsomt å bruke sykkel. Disse medlemmer mener det er uheldig at kjøregodtgjørelse for sykkel kun gjelder for reiser over fem kilometer, da det er ønskelig å stimulere til økt bruk av sykkel på kortere reiser. Disse medlemmer fremmer derfor følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen endre regelverket i statens regler for kjøregodtgjørelse, slik at godtgjørelse for bruk av sykkel i tjenestereiser blir gjeldende fra første kilometer slik det gjelder for bruk av bil til tjenestereiser."

Disse medlemmer understreker kommunenes ansvar for å sikre en sammenhengende grønnstruktur og et sammenhengende gang- og sykkelveinett.

Disse medlemmer mener det trengs tydeligere nasjonale retningslinjer som sikrer at kommunene iverksetter tiltak som legger forholdene bedre tilrette for sykklister.

Komiteens medlem fra Kristelig Folkeparti viser til Ot.prp. nr. 32 (2007–2008) Om lov om byggesaksbehandling (plan og bygningsloven, plandelen) der det i kapittel 3-1-2 heter at:

"Arealplaner bør gi muligheter for å sikre traseer for kollektivtransport, sykkel og gange, og fastlegge kollektivknutepunkter med tilrettelegging for overgang mellom ruter og transportformer."

Dette medlem mener det kommunale ansvaret for å legge til rette for sykklister bør forsterkes og gis en tydeligere lovforankring. Kommunene bør ha

plikt til å utarbeide arealplaner som sikrer et sammenhengende gang- og sykkelveinett.

Dette medlem viser til at § 11-7, arealformål, i kommuneplanens arealdel blant annet omhandler grønnstruktur med underformål "turdrag". Dette kan inkludere et sammenhengende gang- og sykkelveinett.

Dette medlem peker på at hensyn til gang- og sykkelveinett også kan spesifiseres i § 11-8, hensyns-soner, på linje med hensyn til grønnstruktur. § 12-5, arealformål i reguleringsplan, kan på samme måte få en presisering om grønnstruktur og turdrag inkludert gang- og sykkelveinett.

På denne bakgrunn fremmer dette medlem følgende forslag:

"Stortinget ber Regjeringen sørge for at kommunene får et tydeligere lovforankret ansvar for bedre tilrettelegging for sykklister, blant annet gjennom spesifiserte krav til sammenhengende sykkelveier, og å legge dette frem for Stortinget på egnet måte."

Komiteens medlem fra Venstre vil peke på at den konkrete oppfølgingen av planer og strategier skjer gjennom bevilgninger over de årlige budsjettene, og vil i den forbindelse vise til Venstres alternative statsbudsjett for 2008 hvor Venstre foreslo 50 mill. kroner i satsing på gang- og sykkelveger utover Regjeringens forslag. Dette medlem vil også vise til behandlingen av Revidert nasjonalbudsjett 2008 hvor Venstre vil foreslå å øke satsingen på trafiksikkerhetstiltak og gang- og sykkelveger med 40 mill. kroner.

Dette medlem støtter forslaget om en egen handlingsplan for bedre tilrettelegging for sykklister, og forutsetter at denne blant annet innarbeides i NTP.

FORSLAG FRA MINDRETALL

Forslag fra Kristelig Folkeparti og Venstre:

Forslag 1

Stortinget ber Regjeringen legge fram en egen handlingsplan med forslag til tiltak for bedre tilrettelegging for sykklister i byer og tettsteder.

Forslag 2

Stortinget ber Regjeringen etablere en statlig støtteordning for kommuner og fylkeskommuner, etter modell fra den statlige belønningsordningen for kollektivtrafikk, med formål å stimulere til at flere reisende kan velge sykkel som fremkomstmiddel.

Forslag 3

Stortinget ber Regjeringen endre regelverket i statens regler for kjøregodtgjørelse, slik at godtgjø-

relse for bruk av sykkel i tjenestereiser blir gjeldende fra første kilometer slik det gjelder for bruk av bil til tjenestereiser.

Forslag fra Kristelig Folkeparti:

Forslag 4

Stortinget ber Regjeringen sørge for at kommunene får et tydeligere lovforankret ansvar for bedre tilrettelegging for syklister, blant annet gjennom spesifiserte krav til sammenhengende sykkelveier, og å legge dette frem for Stortinget på egnet måte.

KOMITEENS TILRÅDING

Tilrådingen fra komiteen blir fremmet av Arbeiderpartiet, Fremskrittspartiet, Høyre, Sosialistisk Venstreparti og Senterpartiet.

Komiteen har for øvrig ingen merknader, viser til representantforslaget og rå Stortinget til å gjøre slikt

vedtak:

Dokument nr. 8:121 (2007–2008) – representantforslag fra stortingsrepresentantene Jan Sahl, Laila Dåvøy og Line Henriette Holten Hjemdal om bedre tilrettelegging for syklister i byer og tettsteder – vedlegges protokollen.

Oslo, i transport- og kommunikasjonskomiteen, den 12. juni 2008

Per Sandberg

leder

Torstein Rudihagen

ordfører